

डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला कृषि विज्ञान केंद्र, वर्धा (सेलसुरा)

पो. सेलसुरा, ता. जि. वर्धा

डॉ. जीवन कतोरे
वरिष्ठ शास्त्रज्ञ व प्रमुख

भ्रमणध्वनी क्र. ८२७५४१२०१२

ई.मेल. kvk.wardha@gmail.com, kvkselsura@pdkv.ac.in

- कापूस पिकातील गुलाबी बोंडअळीच्या व्यवस्थापनासाठी एकरी 2 फेरोमोन सापळे याप्रमाणे लावणे, वेष्टनावरील सुचणे नुसार विशिष्ट कलावधीत वडया (लुर) बदलाव्या व दर आठवड्याने पतंग मोजून नष्ट करावे. ट्रायकोग्रामा बॅकट्री या परोपजीवी मित्रकीटक असलेले ट्रायकोकार्ड एकरी ३ कार्ड कपाशीच्या शेतामध्ये सोडवित. फुलोरा अवस्थेत दर आठवड्याने गुलाबी बोंडअळीग्रस्त डोमकळ्या शोधून नष्ट कराव्यात. ५ टक्के निंबोळी अर्क किंवा अझॅंडीरेक्टिन ३०० पी.पी.एम. ५० मी.ली. किंवा वातावरणात पुरेशी आर्द्रता असतांना बिन्हेरिया बॅसीयाणा १.१५ टक्के डब्ल्यु. पी. ५० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. तसेच ५ ते १० टक्के प्रादुर्भावग्रस्त फुले (डोमकळ्या/बोंडे आढळल्यास क्वीनोलफॉस २० टक्के ए.एफ. २५ मिलि किंवा सायपरमेथ्रिन १० टक्के प्रवाही ७.६ मिलि किंवा क्लोरांट्रानीलिप्रोल ९.३ टक्के + लॅमडा सायह्लोथ्रिन ४.६ टक्के झेड.सी.७ ५ मिलि किंवा डेल्टामेथ्रिन १ टक्के + ट्रायझोफोस ३५ टक्के प्रवाही १० ते १२.५ मिलि किंवा क्लोरपायरीफोस + सायपरमेथ्रिन ५ टक्के ७ १० मिलि वरीलपैकी कुठलेही एक कीटकनाशक १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
- कापूस पिकातील रस शोषण (उदा. फुलकिडे, तुडतुडे, पांढरी माशी, मावा ई.) किडीच्या व्यवस्थापनासाठी शिफारशीपेक्षा नत्र खताचा वापर टाळावा. पिवळ्या पत्र्याचे चिकट सापळे शेतमध्ये लावावेत. ५ टक्के निंबोळी अर्क किंवा अझॅंडीरेक्टिन ३०० पीपीएम निमताने बेस डब्ल्यु.एस. सी. ५० मिलि किंवा अझॅंडीरेक्टिन ५ टक्के ५ मिलि किंवा पांढऱ्या माशीच्या व्यवस्थापणाकरिता व्हार्टिसिलियम लेकॅनी ५० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. वरील सर्व उपाय करून किडींनी आर्थिक नुकसानीची पातळी गाठल्यास अॅसीटामिप्रिड २० टक्के एस.पी. १ ग्रॅम किंवा फिप्रोनिल ५ टक्के प्रवाही ३० मिलि किंवा थायामेथोक्झाम २५ टक्के डब्ल्यु.जी. २ ग्रॅम किंवा फ्लोनिकामाइड ५० टक्के डब्ल्यु.जी. ३ ग्रॅम किंवा इमिडाक्लोप्रीड १७.८ टक्के प्रवाही २ मि.ली. किंवा क्लोरपायरीफॉस ५० टक्के + सायपरमेथ्रिन ५ टक्के प्रवाही २० मि.ली. वरीलपैकी कुठल्याही एका कीटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
- कापूस पिकातील दहिया रोगाच्या व्यवस्थापनासाठी प्रदूरभावग्रस्त पिकाचे अवशेष जाळून नष्ट करावेत, शिफारशीपेक्षा नत्र खताचा वापर टाळावा, तसेच रोगाचा प्रादुर्भाव दिसताच पाण्यात मिसळणारे गंधक २५ ग्रॅम १० लीटरपाण्यात मिसळून सकाळी किंवा दुपारनंतर फवारणी करावी किंवा अॅझोक्झिस्ट्रॉबीन १८.२ % + डिफेनकोनॅझोल ११.४ टक्के एस.सी. १० मीली किंवा क्रेसोक्झिम मिथाईल ४४.३ टक्के एस.सी. १० मीली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
- हरभरा पिकामध्ये मर व मुळकुज रोगाच्या व्यवस्थापनासाठी पेरणीपूर्वी बियाण्यास ट्रायकोडर्मा व्हीरिडी ४ ग्रॅम किंवा कार्बोक्झिन ३७.५% + थायरम ३७.५% हे बुरशिनाशक ३ ग्रॅम प्रती किलो बियाण्यास किंवा टेबुकोनाझोल ५.४% एफ.एस. ४ मीली प्रति १० किलो बियाण्यास घेऊन बिजप्रक्रिया करावी.
- गहू पिकामध्ये पेरणीपूर्वी बियाण्यास थायरम ७५ % डब्ल्यु.एस. २.५ ग्रॅम किंवा कार्बोक्झिन ३७.५% + थायरम ३७.५% हे बुरशिनाशक ३ ग्रॅम प्रती किलो बियाण्यास किंवा टेबुकोनाझोल ५.४% एफ.एस. ३ मीली प्रति १० किलो बियाण्यास घेऊन बिजप्रक्रिया करावी.